

Kaj hočemo in kaj dobimo

Svet za kulturo pri Občinski konferenci SZDL Ljubljana Center je 26. maja v prostorih OK SZDL Ljubljana Center organiziral pogovor o najaktualnejših vprašanih kulture v naši občini. Ker pa kultura ni nekaj, kar bi se dalo lokalno omejiti ali izolirati, je marsikatero vprašanje dobilo širši in globlji pomen ter neko novo razsežnost.

Pogovor, ki ga je vodil predsednik sveta za kulturo dr. Boris Kuhar, je potekal po vnaprej določenih in pripravljenih tezah. Teze, ki so usmerjale razpravo, so bile tesno povezane z nalogami socialistične zveze pri oblikovanju socialistične samoupravne kulturne politike, ki bi morala odpraviti forumsko delo, ki marsikdaj onemogoča učinkovito akcijo. Zato, je bilo poudarjeno, bi morali sveti za kulturo na vseh ravneh organiziranosti razvijati sekcijsko delovanje na področju kulture kot temeljno obliko svojega delovanja. V pogovoru so nato poudarili, da je za graditev samoupravnih odnosov in preobrazbo kulture najpomembnejše praktično razvijanje in uveljavljanje kulturnih aktivnosti v temeljnih družbenih celicah, to je v krajevnih skupnostih, tozdi in šolah.

Velik del govora je bil posvečen vprašanju uveljavljanja samoupravnih odnosov na področju kulture, kar je tesno povezano z vplivom delavcev in občanov na oblikovanje kulturne politike in na odločanje v kulturnih skupnostih, z neposrednim vplivom uporabnikov v kulturnih ustanovah, pri oblikovanju in preverjanju programov, itd. Vez med uporabnikom in izvajalcem bi morala biti bolj neposredna. Hkrati pa je bila zelo upravičena tudi pripomba, da je tako imenovani uporabnik marsikdaj premalo aktiven, osveščen in preveč lagoden, skratka, ne izkoristi možnosti, ki jih ima pri odločanju na nekaterih področjih kulture. Prav zato bi bilo potrebno to zavest, ki vodi v osveščenost, organizirano pospeševati. Ob tem se je postavilo

vprašanje, kako izkoristiti vse bogastvo kulture, ki nam je na voljo prav v naši občini, kako pritegniti ljudi ter povečati njihovo odzivnost.

Rečeno je bilo, da se dejavnost na področju ljubiteljske kulture v občini Ljubljana Center vedno bolj širi, hkrati pa se je postavilo vprašanje, ali smo te ljubiteljske organizacije uspeli vključiti kot pomembne dejavnike kulturnega obraza občine in mesta tudi v sporazumevanje in odločanje v kulturnih skupnostih.

K nerazvitim samoupravnim odnosom v kulturi, je bilo rečeno, moramo še vedno prištevati prisotno proračunsko miselnost, ki se izraža tudi v zavihanju svobodne menjave dela in še posebej neposredne svobodne menjave dela. Le tedaj, ko bo ta zares zaživela, bo kvaliteta in dobro delo stimulirano in bolje nagrajeno kot manj kvalitetno delo. Prav svobodna menjava dela je ena najbolj zgočih tem samoupravne organiziranosti kulture.

Poudarili so tudi vlogo in naloge družbenopolitičnih organizacij v delovanju delegatskega sistema na področju kulture. Šibkosti naše organiziranosti v prid samoupravnih odnosov, je bilo rečeno, ne smemo iskati v sistemu, kajti ta je urejen tako, da bi lahko dobro deloval, formalno so delegatska razmerja dobro postavljena, odpove pa pri povezavah, pri usklajevanju in sodelovanju. Tako se dogaja, da se ena in ista vprašanja vlečejo in odpirajo na različnih nivojih, ki bi bila ob boljšem sodelovanju in dogovarjanju že zdavnaj lahko rešena.

Neizbežno je beseda nanese tudi na trenutni kulturni položaj, kot ga vidimo skozi optiko naše sedanje družbenoekonomske situacije. Prav tu se nastavlja past, ki se ji bo treba izogniti, preseči bo treba miselnost, da je kultura tista, ki samo troši in finančno obremenjuje. Pogosto pa pozabljamo, da je prav kultura tista sila, ki – čeprav posredno – pomaga tudi pri ekonomski obnovi družbe.

Zvrstila se je torej množica najaktualnejših vprašanj kulture tukaj in sedaj, analiza in kritično osvetljevanje le teh pa je ponekod tudi konkretnije nakazalo smer za učinkovitejšo nadaljnje delo.

v. l.

Robbov vodnjak je še vedno izpostavljen zobu časa in vplivu onesnaženega zraka

ROBBOV VODNJAK PRED SELITVIJO

Umazanija načenja umetnino

Razstava z naslovom »Reševanje Robbovega vodnjaka«, ki je bila več kot mesec dni odprta v razstavišču Arkade, je zaprta. Ogledalo si jo je nekaj tisoč ljudi – povprečno okoli 200 na dan. Zanimanje za razstavo je bilo torej precejšnje, hkrati pa je bila precejšnja tudi nadaljnja skrb za rešitev tega vodnjaka, ki je postal, kot pravi umetnostni zgodovinar dr. Nace Šumi, kot mestni simbol nenadomestljiva vrednota.

O samem Robbovem vodnjaku je bilo doslej že veliko napisanega, velja pa omeniti samo to, da ga je znani italijanski kipar Francesco Robba postavil tja, kjer je še dandanes, v 18. stoletju – leta 1751. Precej manj pa je bilo zabeleženih pričevanj o konservatorskih delih na vodnjaku.

In kako so za Robbov vodnjak skrbeli nekoč? Iz znanih virov vidimo, da je mestni magistrat že 23. julija 1930 organiziral pred vodnjakom sestanek »v zadevi popravila vodnjaka«. Naslednje leto je bilo delo že opravljeno. Ves spomenik so podrobno pregledali, poškodovana mesta v kamnu so izsekali in zakrpali z novimi kosi, vso površino očistili, manjše razpoke zakitali, obnovili so eno manjkajočo vazo in prst na roki ene od figur. Delo je prav dobro uspelo.

Da je vodnjak resnično potreben popravila, so ugotovili tudi dobrih dvajset let kasneje – leta 1952 – že spet na pobudo mesta. Že istega leta so dela končali, zanimivo pa je, da so Robbov vodnjak od takrat rajepr v zimskem času zaščitili z lesenim ohišjem.

Zob časa ter čedalje hujša onesnaženost pa sta iz dneva v dan razjedala mestni simbol.

Preteči je moralo trideset let, da je obnovec Robbovega vodnjaka spet prišla v ospredje.

Velja tudi pripomniti, da so že leta 1952 ugotovili, da je obnova in zaščita tega vodnjaka zgolj tehnično vprašanje, vendar precej težavno, saj pri nas do takrat ni bilo nikakršne tradicije obnavljanja.

In kaj so ugotovili strokovnjaki danes? Pravijo, da bi s kakršnimkoli krpanjem sicer dosegli dobre rezultate – sicer kratkotrajne – vendar pa bi bila takšna praksa v nedogled vse prej kot zaželena in dobrodošla. Na drugi strani pa so prišli vsi do enotnega sklepa, da bodo izvornik preselili v pokrit prostor. Predlagali so tudi možnosti: sprejemna dvorana kulturnega doma Ivana Cankarja, dvorišče Narodnega muzeja ter prostori Narodne galerije... pred Magistratom, torej tam, kjer je zdaj, pa naj bi ga nadomestila kopija.

Obnovi in kopiji pa je bila namenjena tudi nedavna razstava, na kateri smo lahko videli več idejnih osnutkov, ki jih je spremljala vrsta fotomontaž, fotografij ter odlihtov, kar nam je resnično predstavilo v vsej širini dosedanja varstvena dela na vodnjaku.

DEJAN VODOVNIK

LEPŠI ČASI ZA STAREJŠE OBČANE

Oskrba v domu samo čez dan

Obstajajo podatki, ki pravijo, da živi v Ljubljani okoli 35.000 ljudi, starih nad 65 let. Na drugi strani pa je v Sloveniji že več kot 250 tisoč delavskih, kmečkih in vojaških upokoencev. V Sloveniji še vedno nimamo zadovoljivega števila sodobno urejenih domov za upokoence. Ti domovi so pogosto preveč zaprtega tipa in niso na voljo drugim ostarelim ljudem, ki v njih ne prebivajo. Danes bi morali postati tovrstni domovi sestavni del pravice upokoencev, postati bi morali objekti družbenega standarda in ne zgolj socialna kategorija.

In to je tudi prvenstveno vodilo Doma upokoencev Center (Tabor in Poljane) pri razširjanju dejavnosti doma navzven. Tako so v Domu upokoencev Center pred kratkim sklicali sestanek, kjer so predstavili zunanjo dejavnost kot obliko družbene pomoči za starejše občane, ki živijo na svojih domovih na območju občine Center. Sestanka so se udeležili vsi, ki posredno ali neposredno delajo z ostarelimi – predstavniki socialno-zdravstvenih komisij krajevnih skupnosti, predstavnik centra za socialno delo, vodja patronažne službe, predstavnik Rdečega križa naše občine in še drugi. O tem smo v Dogovorih že poročali, zato bi v tem zapisu spregovorili še o nekaterih podrobnostih, predvsem pa o tem, kaj in koliko je bilo narejenega do danes in kakšni so načrti v prihodnje.

Dom upokoencev Center že od vsega začetka, to je od leta 1966, nudi

Dnevna oskrba obsega: prehrano, to je zajtrk in kosilo, po potrebi pa tudi dietno prehrano; osnovno zdravstveno varstvo (ambulantne in fizioterapevtske storitve); oprava v zvezi z osebno higieno; dejavnosti, ki jih dom organizira za svoje oskrbovance po programu delovne terapije ali vključevanje v klubske prostore in možnost počitka. Osnovna cena dnevne oskrbe znaša 125 din dnevno, doplačilo za sladkorno dieto je 33 din, za drugo dieto pa 12 din.

prehrano poleg oskrbovancem tudi drugim starim ljudem in stanovalcem v sosesčini. Lucija Blejec, socialna delavka v Domu upokoencev

Center, ki je zadolžena za organizacijo zunanjih služb, nam je posredovala podatke, ki pravijo, da se dnevno prehranjuje v Domu na Taboru okoli 80 drugih ljudi. Pri tem je zanimiva njihova struktura: okoli 20 jih je starih pod 30 let, okoli 40 pa je starih nad 60 let. Tako tiste najmlajše kakor tudi starejše privablja dobra, po želji tudi dietna hrana, bližina stanovanja ali službe in dostopna cena.

Nova, kakovostnejša oblika pomoči starejšim občanom je torej tako imenovana dnevna oskrba. Za zdaj se te oskrbe še nobeden ne poslužuje. Lucija Blejec je povedala, da se je za ta način varstva že zanimalo pet sorodnikov ostarelih občanov, dobili pa so tudi že eno prošnjo. Trenutna zmožljivost doma je takšna, da bi lahko sprejeli v dnevno oskrbo 10 ljudi, čez nekaj časa pa še okoli 30. Seveda pa je veliko prostora na voljo za občane, ki se v domu zadržujejo eno ali dve uri na dan, ki se lahko poslužujejo jedilnice ali dnevnih prostorov, se pogovarjajo s sovrstniki in podobno. Doslej so bili delavci Doma upokoencev Center povabljeni v štiri krajevne skupnosti naše občine (Kolodvor, Tabor, Ajdovščino in Ledino), kjer so na sejah predstavili

svojo dejavnost in želje ter podali še druge informacije o zunanji dejavnosti obeh domov. Pričakujejo pa, da bodo podobno storile tudi druge krajevne skupnosti, saj se zavedajo, da lahko le tesna povezanost doma s krajevno skupnostjo rodi želene rezultate.

Za sprejem v dnevno oskrbo je potrebno predložiti: prošnjo za sprejem z navedbo razloga in opisom možnosti plačevanja oskrbine; zdravniško potrdilo, ki mora vsebovati diagnozo, kontinenco, pokretnost in psihično stanje; zadnji odrezek nakaznice za pokojnino in pismeno izjavo svojcev ali pristojnega skrbstvenega organa občine o plačevanju oziroma doplačevanju oskrbine.

V Domu upokoencev na Taboru posodablja dnevni bivalni prostor za svoje oskrbovance in vse druge. Po dogovoru bi morala biti vsa dela že končana, žal pa so se nekoliko zavlekla. Gotovo pa bo vse nared že jeseni, ko v tem Domu pričakujejo popolno zasedenost tudi pri dnevni oskrbi.

MIRO PETEK